

willen teweegbrengen. Daarom juist is het maken van een schilderij zoo moeilijk en is het bijv. veel gemakkelijker een portret te schilderen.

Een schilderij moet iets meer zijn dan goed geschilderd."

„Hoe is uwe meening over de op dit oogenblik veel besproken quaestie, of een jonge schilder zich iemand tot model moet kiezen of zijn eigen weg gaan. Misschien hebt ge den strijd gevolgd, die eenigen tijd geleden in het Handelsblad over deze quaestie gevoerd is.

In het genoemde blad verscheen een brief van een der medewerkers, den bekenden Ph. Van Ewijk waarin de zoogenaamde Prix de Rome ten sterkste werd afgekeurd. De schrijver beweerde, dat het uitschrijven van prijzen en het op andere wijs aanmoedigen van jonge kunstenaars, door hen instaat te stellen, erkende meesters te volgen, zeer nadeelig was voor de kunst.

De meening van Maris werd gevraagd en het scheen dat deze meester niet geheel van het uitschrijven van prijzen, beurzen en dergelijke afkeerig was. Ik ben overtuigd, dat men in Nederland er veel prijs op zou stellen, Uw oordeel daaromtrent te vernemen."

De heer Tadema gaf Ph. v. E. gelijk, inzoverre, dat hij het reizen voor een kunstenaar, die zichzelf nog niet bewust is, als gevaarlijk beschouwt.

„Studeeren naar het model van anderen en copieeren is de dood voor de kunst," zeide hij. „Men leert maar manieren en hebbelijkheden. Tien tegen

één dat de aspirant-kunstenaar niet de goede hoedanigheden van den meester overneemt maar juist zijn fouten en afkeurenswaardige gewoonten. Het is immers een onmogelijkheid in een copie hetzelfde te leggen, wat de meester daarin heeft uitgedrukt! Kunst is het weergeven van een impressie, die de natuur op het gemoed van den kunstenaar maakt. Evenmin als twee bladen van een boom, zijn twee menschen precies hetzelfde; onmogelijk kan dus de manier, waarop zij de natuur zien, bij beiden dezelfde zijn. Hoe kan het bijv., dat er iets als kunstenaars terecht komt van die ijverige studenten, die men elken Dinsdag en Donderdag in de

National Gallery kan zien schilderen voor de onnabootsbare werken van Turner.

„Wat mij aangaat, ik wilde nooit reizen voor ik mijn richting gevonden had, voor ik klaarheid had in mijn gemoed, voor ik wist, waarom ik dan toch eigenlijk in de wereld was geschopt."

Meer dan eens is Tadema door vrienden geld aangeboden om te gaan reizen en in andere landen de kunst der meesters te gaan bestudeeren. Hij heeft dat echter altijd afgeslagen en vóór zijn groote succès in 1861 geen kunstreis gemaakt. In dat jaar ging hij naar Keulen om de Duitsche kunst te bestudeeren in de tentoonstelling welke toen ter gelegenheid van de opening van het nieuwe Schilderijmuseum werd gehouden.